

ИЗВЈЕШТАЈ О ПОСЛОВАЊУ
Аеродроми Републике Српске а.д. Бања Лука
за 2023. годину

Лакташи, мај 2024. године

УВОД	3
1. Општи подаци о Друштву	4
- Власничка структура	5
- Организациона и кадровска структура	5
2. Физички показатељи пословања	8
- Путнички саобраћај	8
- Робни саобраћај – карго	11
3. Финансијски показатељи пословања	12
- Приходи	12
- Расходи	14
4. Вриједност имовине Друштва	16
5. Откуп сопствених акција.....	17
6. Радна снага	18
7. Инвестициони програм	19
8. Повезана правна лица у 2023. години	20
9. Школски центар 2023.....	20
10. Безбједност ваздушне пловидбе – Safety 2023	22
11. Служба безбједности – Security 2023	24
12. Значајни догађаји у 2024. години након датума извјештавања	24
13. Процјена очекиваног будућег развоја	25
14. Истраживање и развој	25
15. Правила корпоративног управљања	25
16. Судски спорови	26
17. Ризици у пословању	27
ЗАКЉУЧАК	29

УВОД

У 2023. години на аеродрому Бања Лука обављено је укупно 4.405 авио-операција и превезено је укупно 460.731 путник, што је у односу на претходну 2022. годину 10,35% више летова и 25,57% више превезених путника. Овако значајно повећање броја превезених путника произашло је усљед нормализације саобраћаја након пандемије и редовног саобраћања компанија Ryanair и Wizzair, као и повећања броја ротација и путника на чартерима. У фебруару 2022. године потписан је уговор са новом компанијом Air Cairo Airlines са којом су од маја мјесеца успостављени чартер летови прама Египту (Хургада), а потписани су и уговори са новим компанијама и успостављени су чартер летови према Тунису и Грчкој. Ови чартери довели су до значајног пораста превезеног броја путника у 2023. години у односу на 2022. годину.

Назив компаније	Дестинација
RYANAIR	<i>БРИСЕЛ</i>
	<i>ГЕТЕБУРГ</i>
	<i>МЕМИНГЕН</i>
	<i>БЕЧ</i>
	<i>БЕРЛИН</i>
	<i>ШТОКХОЛМ</i>
WIZZAIR	<i>НИРНБЕРГ</i>
	<i>ДОРТМУНД</i>
	<i>БАЗЕЛ МУЛХАУС</i>
	<i>МАЛМО</i>
	<i>ШТОКХОЛМ</i>
AIR SERBIA	<i>БЕОГРАД</i>
AIR CAIRO	<i>ХУРГАДА</i>
TAILWIND	<i>АНТАЛИЈА</i>
FREEBIRD	<i>АНТАЛИЈА</i>
NOUVELAIR	<i>ТУНИС</i>
AIR MONTENEGRO	<i>ТИВАТ</i>
AEGEAN	<i>АТИНА</i>

Предузеће је у 2023. години остварило укупне приходе у износу од 4.714.475,49 КМ. Приходи по свим основама од продаје роба и услуга су у значајном порасту. Укупни расходи су износили 6.456,158,23 КМ, што значи да је Предузеће остварило губитак у износу од 1.741.682,74 КМ. Губитак текуће године посљедица је првенствено умањења субвенције за износ од 1.077.000,00 КМ, те већих расхода за бруто лична примања запослених који су у односу на претходну годину већи за 573.907,10 КМ, те повећани расходи по основу текућег и инвестиционог одржавања и интелектуалних и непроиводних услуга. Предузеће је значајно повећало властите

приходе који су у односу на 2022. годину већи за 1.285.367,56 КМ (искључујући приходе по основу продаје од млазног горива).

Укупан капитал на дан 31.12.2023. године износи 14.784.753,00 КМ. Основни капитал Друштва исказан је у износу од 10.125.725,00 КМ.

Дио нераспоређеног добитка текуће године односи се на добитак од продаје сопствених акција у износу од 400.895 КМ. Извршена је емисиона продаја сопствених акција у пакету од 1.329.378 акција, чиме је Предузеће елиминисало ризик поништења акција и смањења основног капитала, те остварило приход у износу од 400.895,00 КМ.

Број запослених радника у току 2023. године се повећао за 6 радника, те се укупан број запослених од 106 радника колико је било запослено са 31.12.2022. године, повећао на укупно 112 са 31.12.2023. године.

У току године није било већих безбједоносних инцидената нити догађаја угрожавања безбједности цивилног ваздухопловства у смислу кризних ситуација изазваних актом незаконитог ометања.

1. Општи подаци о Друштву

Предузеће под називом „Аеродром Бања Лука“ основано је 1991. године, да би се касније у складу са чланом 5. Закона о државним предузећима („Службени гласник Републике Српске“, број 3/95, 4/96, 21/96 и 3/97) средином 1995. године, трансформисало у Основно државно предузеће “Аеродроми Републике Српске“ Бања Лука са п.о. У складу са Законом о продаји државног капитала („Службени гласник Републике Српске“, број 24/98), а на основу Рјешења Основног суда у Бањој Луци од 28.11.2013. године у регистарском улошку број 1-25133-00 долази до статусне промјене власничке трансформације продајом државног капитала и од тада предузеће послује као акционарско друштво под називом Предузеће за услуге у ваздушном саобраћају “Аеродроми Републике Српске“ а.д. Бања Лука. Скраћени назив Предузећа је “Аеродроми Републике Српске“ а.д. Бања Лука.

По судском рјешењу број 057-0-Рег-23-001988 од 31.10.2023. године дошло је до промјене адресе Предузећа, Љевчанска 141, 78250 Лакташи.

Предузећу је од Републичког завода за статистику додјељен матични број 01140167. Јединствени идентификациони број Пореске управе Републике Српске је 4400912460005. Исти број је при упису у Регистар царинских обвезника, док је ИД број код Управе за индиректно опорезивање 400912460005. Основна дјелатност Предузећа је 52.23 Услужне дјелатности у ваздушном саобраћају. Одговорно лице за период пословања 01.01. до 25.04.2023. године је Милан Рачић, а од 26.04. до 31.12.2023. године је Наталија Тривић.

Основна дјелатност Предузећа је 52.23 Услужне дјелатности у ваздушном саобраћају.

Основна дјелатност представља скуп свих активности које се односе на прихват и отпрему авиона, боравак авиона на аеродрому, прихват и отпрему путника и пртљага, роба, ствари и поште.

Споредне дјелатности укључују следеће пословне активности: угоститељске услуге, трговачке услуге, давање у закуп рекламних простора, паркирање друмских

моторних возила, дјелатност путничких агенција и туроператера и остале услуге туристима.

У складу са Законом о унутрашњем платном промету („Службени гласник Републике Српске“, број 52/12), трансакцијски рачун код Нове банке а.д. Бања Лука је одређен као

Главни рачун. Девизни рачуни отворени су у Новој банци а.д. Бања Лука, NLB Банци а.д. Бања Лука и Addiko Банци а.д. Бања Лука.

- Власничка структура

На основу извршене приватизације Рјешењем Основног суда у Бањој Луци број У/П 3058/03 од 28.11.2003. године у регистрационом улошку број 1-2513-00 Предузеће је организовано као акционарско друштво. Према Извјештају Централног регистра хартија од вриједности а.д. Бања Лука од 19.12.2023. године у Књизи акционара регистровано је 660 акционара. Укупна вриједност основног капитала је 10.125.725 КМ, а структура власништва над акцијама је следећа:

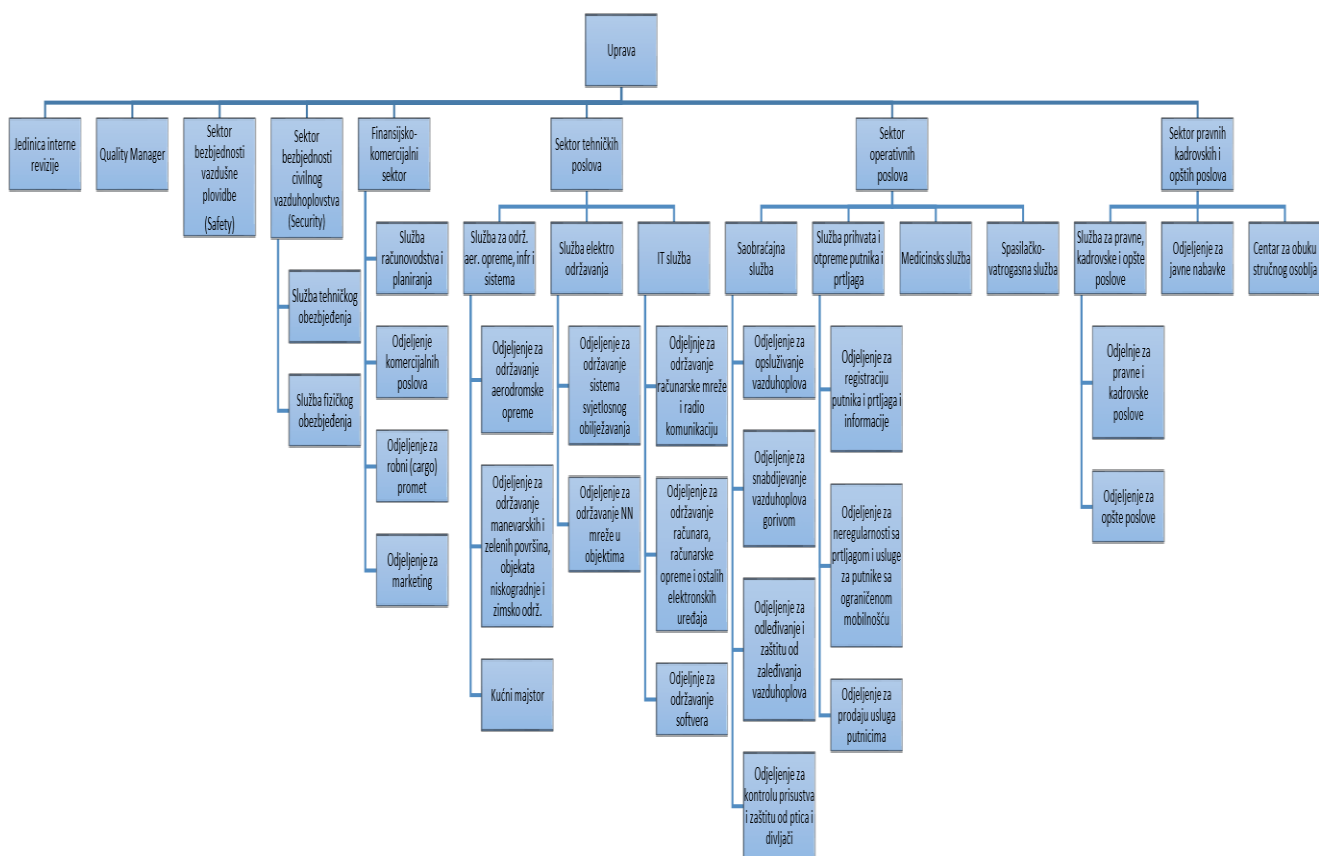
	<i>Подаци о власнику хартија од вриједности ознаке: AERD-R-A</i>	<i>Број акција</i>	<i>% учешћа у основном капиталу</i>
1.	Акцијски фонд Републике Српске, а.д. Бања Лука	6.550.417	64,69%
2.	ПРЕФ а.д. Бања Лука	2.292.464	22,64%
3.	Фонд за реституцију Републике Српске, а.д. Бања Лука	503.784	4,98%
4.	DUIF Management Solutions	134.568	1,33%
5.	Тодоровић Дејан	109.407	1,08%
6.	Жигон Изток	108.072	1,07%
7.	Осталих 654 акционара	427.013	4,21 %
	УКУПНО:	10.125.725	100,00%

- Организациона и кадровска структура

Правилник о систематизацији радних мјеста донесен је у циљу испуњавања обавеза и усклађивања са низом закона као што је Закон о ваздухопловству БиХ, Стандардима ИКАО, те због кадровских капацитета и оперативних потреба аеродрома. Правилником о систематизацији радних мјеста из 2023. године, у Предузећу су дефинисани послови, радни задаци, услови за обављање задатака и број извршилаца. Наведеним Правилником, обављање послова и радних задатака организовано је кроз рад основних организационих јединица: сектора, служби, одјељења, реферата и Пословна јединица „Складиште млазног горива“ Лакташи.

Пословна јединица „Складиште млазног горива“ Лакташи је регистрована искључиво због потребе добијања рјешења УИО за царинско складиште тип „Ц“, а због промета млазног горива и могућности ослобађања авио-компанија од увозних даџбина при куповини.

Организациона структура Предузећа је следећа:

Управу Друштва су у 2023. чинили:

Директор:

-Милан Рачић 01.01.2023. до 25.04.2023. године

-Наталија Тривић 26.04.2023. до 31.12.2023. године

Извршни директори:

- Мирјанић Весна 01.01.2023. до 31.12.2023. године

- Дакић Драгиша 01.01.2023. до 31.12.2023. године

- Ђукић Његош 01.01.2023. до 31.12.2023. године

Надзорни одбор у 2023. години чинили су:

Председник:

-Матић Славиша 01.01. до 04.09.2023. године

-Ивановић Божидар 05.09. до 31.12.2023. године

Чланови:

- Матић Славиша 05.09. до 31.12.2023. године
- Ивановић Зорислав 01.01. до 31.12.2023. године
- Чолић Александар 01.01. до 31.08.2023. године
- Јеж Вид 01.09. до 31.12.2023. године
- Раде Павловић 01.01. до 31.10.2023. године
- Влаисављевић Саша 01.11. до 31.12.2023. године

Одбор за ревизију су у 2023. години чинили:

- Бајић Саша, председник

Чланови:

- Барош Љиљана
- Крунић Биљана

Директор интерне ревизије:

Данка Ратковић

2. Физички показатељи пословања

- Путнички саобраћај

У 2023. години на аеродрому Бања Лука обављено је укупно 4.405 авио-операција (3.992 у 2022. години), при чему је превезен укупно 460.731 путник (343.009 у 2022. години). У односу на 2022. годину обављено је 10,35% више летова и превезено 25,57% више путника. Овако значајно повећање броја превезених путника произашло је услед нормализације саобраћаја након пандемије и редовног саобраћања компанија Ryanair и Wizzair, као и повећања броја ротација и путника на чартерима. У фебруару 2022. године потписан је уговор са новом компанијом Air Cairo Airlines са којом су од маја мјесеца успостављени чартер летови прама Египту (Хургада), а потписани су и уговори са новим компанијама и успостављени су чартер летови према Тунису и Грчкој. Ови чартери довели су до значајног пораста превезеног броја путника у 2023. години у односу на 2022. годину.

У односу на Ревидован план 2023. године, остварење авио-операција и броја превезених путника у 2023. години било је следеће: 0,56% мање летова и 0,16% више превезених путника. У 2023. години измјеном плана коригована је процјена броја укупно превезених путника са 478.500 на 460.000 путника, због смањеног броја дестинација на којима саобраћа компанија Wizzair у зимској сезони.

Када говоримо о *осталим* летовима, првенствено пословне и генералне авијације, коју чине углавном приватни пословни авиони ино-компанија, у 2023. години реализоване су 1.353 операције (1.496 у 2022. г.) и превезено укупно 1.929 путника (2.502 у 2022. г.).

Финансијски ефекат овог летења је за нас веома значајан, а опслуживање ових летова за аеродром није захтјевно.

Напомињемо да су сви показатељи у вези са бројем авио-операција искључиво зависни од планова авио-компанија, које уводе мањи или већи број летова у зависности од самосталне процјене да ли ће нека дестинација бити профитабилна, или не. Значи, аеродром не може самостално утицати на отварање било које линије, а од броја линија и у вези са истим од броја превезених путника од стране компанија директно му зависи приход.

Директни утицај аеродрома на компанију може бити кроз смањење цијене услуга и подизањем квалитета и обима својих услуга, или кроз субвенционисање линије.

Индиректни утицај је константно представљање авио превозницима потенцијала нашег тржишта, као и анимирање туристичких агенција за организацију аранжмана са укљученим авио-превозом.

- Реализовани путнички саобраћај у 2023. години по компанијама у поређењу са саобраћајем у 2022. години

	RYANAIR				AIR SERBIA				WIZZAIR				ЧАРТЕР ЛЕТОВИ				TOO MONTENEGRO				ОСТАЛИ ЛЕТОВИ				УКУПНО					
	2022		2023		2022		2023		2022		2023		2022		2023		2022		2023		2022		2023		2022		2023			
	Лет	Пут.	Лет	Пут.	Лет	Пут.	Лет	Пут.	Лет	Пут.	Лет	Пут.	Лет	Пут.	Лет	Пут.	Лет	Пут.	Лет	Пут.	Лет	Пут.	Лет	Пут.	Лет	Пут.	Лет	Пут.		
Јануар	36	3.803	144	19.860	8	329	18	749	50	6.665	86	13.573	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	58	58	84	306	152	10.855	332	34.488
Фебруар	0	0	112	15.339	0	0	16	544	0	0	80	12.218	0	0	0	0	0	0	0	0	0	36	42	98	143	36	42	306	28.244	
Март	118	13.124	120	17.468	16	471	16	570	26	3.070	78	12.597	0	0	0	0	0	0	0	0	128	132	81	63	288	16.797	295	30.698		
Април	120	16.940	162	26.354	18	734	16	912	94	13.233	100	19.357	0	0	6	218	0	0	0	0	124	356	112	156	356	31.263	396	46.997		
Мај	124	17.392	170	26.744	18	688	18	899	98	13.103	80	15.874	4	448	8	644	0	0	0	0	172	143	102	113	416	31.774	378	44.274		
Јун	122	17.410	162	24.122	16	715	18	952	88	13.197	76	14.655	28	3.804	44	4.660	10	609	14	882	140	132	100	145	404	35.867	414	45.416		
Јул	134	20.480	164	24.960	16	907	18	1.119	86	15.344	76	15.738	36	5.082	66	8.453	28	2.414	14	1.247	188	410	124	132	488	44.637	462	51.649		
Август	88	14.458	174	27.586	18	1.070	16	1.014	132	20.843	76	14.713	36	4.713	76	8.855	22	2.227	8	777	144	130	174	303	440	43.441	524	53.248		
Септембар	130	19.146	164	26.486	18	798	18	920	80	12.559	62	11.800	22	2.829	46	3.708	10	761	2	103	154	170	178	186	414	36.263	470	43.203		
Октобар	130	20.134	176	29.027	18	713	18	831	74	11.655	62	10.956	0	0	2	84	0	0	0	0	158	169	136	137	380	32.671	394	41.035		
Новембар	126	17.991	82	13.378	16	548	20	821	68	10.519	34	6.191	0	0	0	0	0	0	0	0	86	465	66	98	296	29.523	202	20.488		
Децембар	128	17.491	76	12.623	16	591	18	804	70	11.499	40	7.417	0	0	0	0	0	0	0	0	108	295	98	147	322	29.876	232	20.991		
Укупно	1.256	178.369	1.706	263.947	178	7.564	210	10.135	866	131.687	850	155.089	126	16.876	248	26.622	70	6.011	38	3.009	1.496	2.502	1.353	1.929	3.992	343.009	4.405	460.731		

*Остали: некомерцијални летови, школски летови, спортски летови, санитарски летови, војни летови, летови хеликоптера и Авио сервиса Републике Српске.

- Реализовани путнички саобраћај у 2023. години по компанијама и у поређењу са ревидованим планом за 2023. годину

	RYANAIR				AIR SERBIA				WIZZAIR				ЧАРТЕР ЛЕТОВИ				TOO MONTENEGRO				ОСТАЛИ ЛЕТОВИ				УКУПНО					
	Ревидован план		Реализовано		Ревидован план		Реализовано		Ревидован план		Реализовано		Ревидован план		Реализовано		Ревидован план		Реализовано		Ревидован план		Реализовано		Ревидован план		Реализовано			
	Лет	Пут.	Лет	Пут.	Лет	Пут.	Лет	Пут.	Лет	Пут.	Лет	Пут.	Лет	Пут.	Лет	Пут.	Лет	Пут.	Лет	Пут.	Лет	Пут.	Лет	Пут.	Лет	Пут.	Лет	Пут.		
Јануар	144	19.860	144	19.860	18	749	18	749	86	13.573	86	13.573	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	84	306	84	306	332	34.488	332	34.488
Фебруар	112	15.339	112	15.339	16	544	16	544	80	12.218	80	12.218	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	98	143	98	143	306	28.244	306	28.244
Март	120	17.468	120	17.468	16	570	16	570	78	12.597	78	12.597	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	81	63	81	63	295	30.698	295	30.698
Април	162	26.354	162	26.354	16	912	16	912	100	19.357	100	19.357	6	218	6	218	0	0	0	0	0	0	112	156	112	156	396	46.997	396	46.997
Мај	170	26.744	170	26.744	18	899	18	899	80	15.874	80	15.874	8	644	8	644	0	0	0	0	0	0	102	113	102	113	378	44.274	378	44.274
Јун	162	24.122	162	24.122	18	952	18	952	76	14.655	76	14.655	44	4.660	44	4.660	14	882	14	882	100	145	100	145	414	45.416	414	45.416		
Јул	164	24.960	164	24.960	18	1.119	18	1.119	76	15.738	76	15.738	66	8.453	66	8.453	14	1.247	14	1.247	124	132	124	132	462	51.649	462	51.649		
Август	174	27.586	174	27.586	16	1.014	16	1.014	76	14.713	76	14.713	76	8.855	76	8.855	8	777	8	777	174	303	174	303	524	53.248	524	53.248		
Септембар	164	26.486	164	26.486	18	920	18	920	62	11.800	62	11.800	46	3.708	46	3.708	2	103	2	103	178	186	178	186	470	43.203	470	43.203		
Октобар	176	29.027	176	29.027	18	831	18	831	62	10.956	62	10.956	2	84	2	84	0	0	0	0	0	0	136	137	136	137	394	41.035	394	41.035
Новембар	72	10.800	82	13.378	16	1.000	20	821	36	6.500	34	6.191	0	0	0	0	0	0	0	0	0	85	300	66	98	209	18.600	202	20.488	
Децембар	81	12.150	76	12.623	24	1.500	18	804	45	8.098	40	7.417	0	0	0	0	0	0	0	0	0	100	400	98	147	250	22.148	232	20.991	
Укупно:	1.701	260.896	1.706	263.947	212	11.010	210	10.135	857	156.079	850	155.089	248	26.622	248	26.622	38	3.009	38	3.009	1.374	2.384	1.353	1.929	4.430	460.000	4.405	460.731		

- Робни саобраћај – карго

Уз путнички саобраћај, на авионима Air Serbia-е имамо и допрему карго пошиљки. Одлазни карго се не обавља. У долазним карго пошиљкама најзаступљенија је медицинска опрема, лијекови и електроника. У 2023. години превезено је укупно 100 карго пошиљки тежине 1.346 kg , што је више у односу на 2022. годину када смо имали 104 карго пошиљке тежине 1.128 kg.

	2022. година		2023. година	
	Бр. пошиљки	kg	Бр. пошиљки	kg
ЈАН	1	7	5	69
ФЕБРУАР	0	0	39	730
МАРТ	3	33	2	24
АПРИЛ	12	129	8	82
МАЈ	9	72	2	65
ЈУН	26	165	11	134
ЈУЛ	8	78	5	64
АВГУСТ	8	120	3	16
СЕПТЕМБАР	16	194	8	55
ОКТОБАР	6	182	0	0
НОВЕМБАР	8	108	3	23
ДЕЦЕМБАР	7	40	14	84
Σ	104	1128	100	1346

На Аеродрому Бања Лука је изграђен Карго центар површине 1254m². У склопу центра се налази складиште површине 577m² које је регистровано као Јавно царинско складиште типа А. У центру је смјештена Царинска испостава Аеродрома Бања Лука УИО БиХ. Царинско складиште располаже са расхладном комором за температурни режим 2-8 °С површине 200m², те простором за привремени смјештај робе под царинским надзором површине 128m² у склопу којег се налази расхладна комора за температурни режим 2-8 °С површине 15 m². Од опреме располажемо са MDHL 15t, виљушкарима од 6t и 3t, те x-ray машином за безбједносну контролу робе у извозу димензија тунела 150x160 cm.

Аеродромски оператер Аеродрома Бања Лука је валидиран као Регулисани агент треће земље (RA3).

У току 2023. године извршено је опремање Карго центра палетним регалима. Започети су разговори са Агенцијом за лијекове и медицинска средства БиХ око услова за добијање дозволе за складиштење фармацеутских производа. Паралелно се истражује тржиште са циљем информисања о потребама за таквом услугом. Ако се оцјени да постоји потреба и да би реализација била економски оправдана, потребно је уредити дио складишног простора за смјештај фармацеутских производа и обезбједити дозволу Агенције за лијекове и медицинска средства БиХ. Такође, интензивно се траже партнери у шпедицијама ради повећања обима посла у пружању карго услуга. У складу са закљученим уговорима и потребама вршиће се даље опремање простора те пријем и обучавање особља.

3. Финансијски показатељи пословања

Предузеће је у 2023. години остварило укупне приходе у износу од 4.714.475,49 КМ. Укупни расходи су износили 6.456.158,23 КМ, што значи да је Предузеће остварило губитак у износу од 1.741.682,74 КМ. Губитак текуће године последица је првенствено већих расхода за бруто лична примања запослених који су у односу на претходну годину већи за 573.907,10 КМ, те умањење субвенције за 1.077.000,00 КМ.

- Приходи

Кonto	Опис	Остварење 2022	Ревидован план 2023	Остварење 2023	Остварење 2023/ Ревидован план 2023*100	Остварење 2023/ Остварење 2022 *100
601	Трговина	301.639,80	320.000,00	330.225,07	103,20	109,48
	Продаја млазног горива	1.604.011,87	26.300,00	26.256,80	99,84	1,64
	Бифе	337.674,43	780.000,00	787.138,86	100,92	233,11
621	Паркинг	179.965,91	380.000,00	367.696,08	96,76	204,31
	Манипулативне услуге	152.158,47	220.000,00	187.340,34	85,15	123,12
	Услуге одлеђивања и продаја течности за одлеђивање	10.564,95	45.000,00	40.997,66	91,11	388,05
624	Аеродромска такса	556.963,99	830.000,00	813.366,29	98,00	146,04
	Услуге авио опслуживања (HANDLING, LANDING)	467.101,61	710.000,00	717.532,37	101,06	153,61
650	Субвенција из буџета Републике Српске	2.200.000,00	1.123.000,00	1.123.000,00	100,00	51,05
651	Закуп пословног простора и рекламе	74.659,58	94.000,00	79.540,10	84,62	106,54
652	Приходи од амортизација и донација	95.952,01	100.000,00	95.344,67	95,34	99,37
655	Приходи од здравственог фонда- рефундација	15.890,95	55.700,00	93.138,14	167,21	586,11
661	Камата по виђењу	0,23	1.000,00	0,00	0,00	0,00
662	Позитивне курсне разлике	0,00	0,00	1,16	0,00	0,00
679	Остали непоменути приходи	18.320,09	35.000,00	38.348,95	109,57	209,33
687	Добици од умањења раније признатих кредитних губитака услијед обезврјеђења потраживања од купаца	85.183,00	0,00	0,00	0,00	0,00
691	Добици од усклађивања финансијских средстава	0,00	0,00	14.549,00	0,00	0,00
Укупно приходи		6.100.086,89	4.720.000,00	4.714.475,49	99,88	77,29
ФИНАНСИЈСКИ РЕЗУЛТАТ		-583.725,56	-1.694.140,00	-1.741.682,74	102,81	298,37

Укупни приходи у 2023. години остварени у износу од 4.714.475,49 КМ мањи су за 22,71% у односу на приходе остварене у 2022. години у износу од 6.100.086,89 КМ. У односу на планиране приходе за 2023. годину у износу од 7.770.000,00 КМ, остварени приходи су мањи за 39,32%, а мањи од ревидованог плана за 0,12%. При томе, треба имати у виду да је у 2023. години Предузећу смањена субвенција из

буџета са планираних 2.200.000,00 КМ на 1.123.000,00 КМ, што је значајно допринијело оствареном губитку у пословању.

У односу на остварење прихода у 2022. години, највеће повећање остварења је по основу рада угоститељске дјелатности, паркинг службе, услуге одлеђивања, те по основу рефундација здравственог фонда.

Приходи од продаје роба (трговина, бифе, млазно гориво и течност за одлеђивање) остварени у укупном износу од 1.179.914,00 КМ мањи су у односу на претходну годину за 90,92% (2.252.728,00 КМ у 2022.). Ови приходи су у паду, јер је искључена продаја млазног горива, након што је Предузеће због низа проблема у набавци млазног горива и дотрајале опреме, а по узору на аеродроме у окружењу, одлучило да опслугу ваздухоплова керозином повјери трећем лицу уз наплату накнаде за кориштење маневарских површина. У 2023. години, у односу на 2022. годину, највеће повећање прихода остварено је у бифеу (133,11% више).

Приходи од продаје учинака (аеродромска такса, услуге авио опслуживања, манипулативне услуге, паркинг) остварени су у укупном износу од 2.090.639,00 КМ и већи су у односу на остварене у 2022. години за 34,24% (1.557.352,00 КМ у 2022.).

Највеће повећање у односу на 2022. годину у овој групи прихода остварено је по основу авио опслуживања, и то 53,61% више, као и по основу аеродромске таксе 46,04% више од остварене у 2022. години. Значајно је повећање и прихода по основу наплате паркинга (у односу на 2022. годину повећани су приходи од паркинга за 104,30%.) и манипулативних услуга (накнада за кориштење манипулативних површина при продаји керозина) 23,12% у односу на претходну годину.

Приходи по основу закупа пословних простора и реклама су и даље остварени испод планираних, што је последица обуставе саобраћаја након чега је потребно вратити повјерење привредним субјектима да се рекламирају у нашим просторијама, али су у односу на претходну годину повећани за 6,54%.

На приходовном конту 652 књижен је приход од амортизације полетно слетне стазе (санација рађена по основу донације Владе Републике Српске) и приход од донација у укупном износу од 95.344,67 КМ.

Предузеће је зависно од субвенције Владе Републике Српске која је у 2023. години готово преполовљена са планираних 2.200.000,00 КМ на 1.123.000,00 КМ.

Укупни приходи и расходи на финансијском извјештају се разликују у односу на бруто биланс са 31.12.2023. године за износ 16.244,00 КМ усљед пребијања салда усклађивања вриједности финансијских средстава, тј. стављања у однос губитка од усклађивања вриједности и добитака од усклађивања вриједности потраживања, а према новом контном оквиру и новим финансијским извјештајима који су у примјени од 01.01.2022. године.

Укупни остварени приходи мањи су за 0,12% у односу на планиране приходе из Ревидованог плана за 2023. годину, док су остварени расходи већи за 0,65% у односу на планиране расходе из Ревидованог плана за 2023. годину. Финансијски резултат у износу од 1.741.682,74 КМ представља губитак за 2023. годину, а узрок настанка је највећим дијелом смањен износ средстава субвенције из буџета

Републике Српске након усвајања ребаланса буџета у новембру 2023. године, која су умањена за 1.077.000,00 КМ, повећања одређених расхода, првенствено расхода за бруто лична примања запослених, текуће и инвестиционо одржавање и непроизводне услуге.

- Расходи

Расходи су у 2023. години остварени у износу од 6.456.158,23 КМ, што је у односу на остварене расходе за 2022. годину мање за 3,41%.

Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи запослених у укупном износу од 3.048.947,36 КМ већи су у односу на претходну годину за 23,18 %, односно за 573.907,10 КМ у апсолутном износу. Разлог оваквог повећања је првенствено повећање укупног броја радника који се у односу на почетни период године повећао за 6 радника, затим због прековременог ангажовања радника усљед повећаног обима саобраћаја и недовољног броја запослених за формирање адекватног смјенског рада, те због корекције цијене рада у току 2022. године.

Набавна вриједност продате робе у укупном износу од 606.266,00 КМ мања је у односу на претходну годину за 186,20% (1.735.113,00 КМ у 2022.г.) из разлога што нема набавке керозина, а која је на годишњем нивоу износила око 1.360.000,00 КМ. По основу продаје робе остварен је укупан приход у износу од 1.179.914,00 КМ, што је за 52,38% мање у односу на претходну годину.

Трошкови материјала који се односе на набавку радне одјеће, режијског и осталог материјала у односу на 2022. годину повећани су за 64,54%, док су трошкови набавке горива и лож уља, те утрошак електричне енергије повећани за 20,77%. Најзначајније је повећање на режијском материјалу, те на утрошку електричне енергије, и на текућем одржавању.

Трошкови амортизације у износу од 1.000.616,47 КМ, већи су у односу на претходну годину за 1,11 % (989.684,43 КМ у 2022.г.).

Према препоруци адвоката на крају 2023. године извршена је резервација додатних 50% износа по другом парничном поступку који се води по тужбеном захтјеву Министарства комуникација и транспорта, Дирекција за цивилно ваздухопловство у износу од 65.658,00КМ, као и додатна резервисања потребана за измирење обавеза по пресудама из радних спорова, у укупном износу од 10.500,00 КМ. Укупни трошкови резервисања на основу судских спорова на дан 31.12.2023. године износе 76.158,00 КМ

Повећани су расходи по основу нематеријалних трошкова и то највећим дијелом због већих трошкова непроизводних услуга и трошкова образовања. Трошкови репрезентације су повећани због већих цијена у сопственом угоститељском објекту. У 2023. години расходи камата по кредиту износе 38.869,01 КМ, затезне камате износе 7.362,25 КМ и негативне курсне разлике износе 6.855,00 КМ.

ОСТВАРЕЊЕ РАСХОДА НА ДАН 31.12.2023. ГОДИНЕ

Конт	Опис	Остварење 2022	Ревидован план 2023	Остварење 2023	Остварење 2023/ Ревидован план 2023*100	Остварење 2023/ Остварење 2022 *100
501	Трговина	294.693,16	290.000,00	296.896,08	102,38	100,75
	Продаја млазног горива	1.357.072,42	23.000,00	30.598,20	133,04	2,25
	Течност за одлеђивање	319,38	32.000,00	29.545,05	92,33	9.250,75
	Ватрогасно пјенило	0,00	2.000,00	0,00	0,00	0,00
	Бифе	83.029,22	260.000,00	254.015,77	97,70	305,94
512	Остали режијски материјал	111.753,21	148.000,00	158.500,59	107,09	141,83
	Радна одијела	19.253,71	51.000,00	24.674,50	48,38	128,15
	Текуће одржавање	26.842,21	70.000,00	94.107,80	134,44	350,60
	Канцеларијски материјал	17.194,90	17.000,00	17.006,76	100,04	98,91
	Остало (уреа)	0,00	5.000,00	4.495,35	89,91	0,00
513	Гориво и лож уље	73.457,00	80.000,00	73.157,75	91,45	99,59
	Електрична енергија	59.304,55	70.000,00	77.894,83	111,28	131,35
520	Трошкови бруто зарада	2.475.040,26	3.050.000,00	3.048.947,36	99,97	123,19
521	Путни трошак за службени пут	67.145,54	50.000,00	49.350,93	98,70	73,50
522	Накнаде за чланове надзорног одбора и одбора за ревизију (бруто)	54.372,86	54.000,00	54.373,06	100,69	100,00
	Телефон	29.859,69	30.500,00	33.596,90	110,15	112,52
	Сита-интернет	14.522,85	12.500,00	12.735,44	101,88	87,69
	Пошта	4.648,61	5.500,00	5.861,04	106,56	126,08
	DCS-елек. сис. конт. Одл. Пут.	141.480,66	110.000,00	136.837,79	124,40	96,72
532	Текуће и инв. одржавање осн. Ср.	141.640,99	130.000,00	159.475,35	122,67	112,59
533	Трошкови закупнина	25.933,32	25.000,00	25.933,32	103,73	100,00
535	Реклама, огласи	37.560,74	23.000,00	23.360,91	101,57	62,20
539	Комуналне услуге	14.310,21	18.000,00	18.708,67	103,94	130,74
	Произв. услуге по уг. о дјелу	161.141,83	155.000,00	171.272,15	110,50	106,29
	Остале услуге	57.501,82	45.000,00	51.377,35	114,17	89,35
540	Амортизација	989.684,43	1.140.000,00	1.000.616,47	87,77	101,10
541	Трошкови резервисања	51.793,67	77.000,00	76.158,00	98,91	147,04
550	Трошкови здравствених услуга	1.438,69	800,00	850,00	106,25	59,08
	Инт. услуге непр. услуге	52.588,75	64.000,00	105.600,49	165,00	200,80
	Стручно образовање и литература	48.233,78	42.000,00	48.248,69	114,88	100,03
	Трошкови ревизије и непроизводних услуга	6.200,00	6.000,00	6.000,00	100,00	96,77
551	Репрезентација(угоститељске усл. и поклони)	20.846,85	17.000,00	20.586,85	121,10	98,75
552	Осигурање	45.319,39	90.000,00	83.339,40	92,60	183,89
553	Трошак пл. промета у земљи и ино.	18.959,57	22.000,00	24.339,65	110,63	128,38
554	Чланарине	2.216,83	2.500,00	2.411,41	96,46	108,78
555	Накнаде, таксе и царина	7.428,02	33.000,00	23.643,27	71,65	318,30
559	Таксе и тр. Огл. рег. возила зимска	40.138,63	10.500,00	8.848,23	84,27	22,04
561	Расходи камата по кредитима	31.682,52	43.000,00	38.869,01	90,39	122,68
	Затезне камате	2.526,16	7.800,00	7.362,25	94,39	291,44
562	Негативне курсне разлике	7.200,65	7.000,00	6.855,00	97,93	95,20
579	Трошак судских спорова	15.460,82	12.500,00	12.403,54	99,23	80,23
	Накнада штете трећим лицима	0,00	49.140,00	74.947,70	152,52	0,00
	Отписи, несп. рас. из. за хум. здра.	21.001,77	20.000,00	54.032,31	270,16	257,28
587	Губици од усклађивања вриједности	3.315,00	2.000,00	0,00	0,00	0,00
590	Расходи по основу промјене рачуноводствених политика и исправке грешака из ранијих година	49.697,78	11.400,00	8.323,01	73,01	16,75
		6.683.812,45	6.414.140,00	6.456.158,23	100,66	96,59

4. Вриједност имовине Друштва

Евиденција имовине Друштва је у ранијем периоду била непотпуна. Након низа власничких трансформација које нису биле адекватно праћене преносом власништва над имовином, нити је вршена процјена имовине у претходном периоду, Друштво је одлучило да у 2021. години изврши процјену имовине за коју су ангажовани овлаштени процјенитељи грађевинске и машинске струке. Укњижавањем процјењене имовине дошло је до великих измјена у финансијским извјештајима за 2021. годину.

Стање сталних средстава на дан 31.12.2023. године износило је укупно 25.982.249 КМ, што је представљало повећање за 0,56 % у односу на вриједност исказану на дан 31.12.2022. године у износу од 25.836.108 КМ.

Ако се изврши поређење, вриједност сталне имовине је већа јер је повећана и вриједност грађевинских објеката у изградњи односно у прибављању, за основна средства која нису стављена у функцију или није прибављена потпуна документација за активирање.

Структура укупних средстава у конвертибилним маркама:

	2022	2023
Стална средства	25.538.127	25.969.749
Текућа средства	1.446.345	804.615
Стање на дан 31.12.	26.984.472	26.774.364

Стална средства су се повећала у односу на 2022. годину за износ улагања у грађевинске објекте и опрему у периоду кориштења.

До смањења текућих средстава је дошло услед смањења потраживања од купаца и смањења готовинских еквивалената. Евидентно је да је Предузеће у пословним књигама за 2023. годину у односу на 2022. годину имало континуирану наплату потраживања. Чињеница је, да је у периоду 2021/2022 урађена исправка и обезвређење свих спорних и застарјелих потраживања.

Некретнине, постројења и опрема на дан 31.12.2023. године у износу од 25.696.669 КМ, (на дан 31.12.2022. године у износу од 25.538.127 КМ), су повећане за промјене по основу набавке средстава у износу од 1.142.403,00 КМ, а у највећем дијелу се односе на набавку аванса и некретнина, постројења и опреме у припреми у износу од 754.502,00 КМ и повећање опреме у износу од 284.420,00 КМ.

Нематеријална средства на дан 31.12.2023. године износе 273.080,00 КМ, (на дан 31.12.2022. године износила су 285.481 КМ.)

На покретној имовини Предузећа засновано је заложно право укупне вриједности 4.850.000,00 КМ, на име обезбјеђења наплате потраживања у корист Фонда за развој и запошљавање Републике Српске по Уговору о зајму број 001-01-15/3-00028-16 од 14.09.2016. године. Ради обезбјеђења зајма 27.09.2016. потписан је Уговор о уступању потраживања између Аеродрома РС, као уступаоца потраживања, Инвестиционо развојне банке РС, као примаоца потраживања и Министарства саобраћаја и веза Републике Српске. Инструменти обезбјеђења Уговора о зајму су, поред мјеница и Уговора о цесији, и упис заложног права на опрему која је предмет набавке из средстава зајма у минималном износу од 4.850.000,00 КМ, а у корист Фонда за развој и запошљавање Републике Српске.

5. Откуп сопствених акција

„Аеродроми Републике Српске“ а.д. Бања Лука су поступајући по судској пресуди, дана 02.07.2020. године извршили плаћање главног дуга тужиоцу ОАИФ Opportunity Fund у износу од 549.002,67 КМ са припадајућим затезним каматама и трошковима поступка и жалбе. Наредни дан 03.07.2020. године, извршен је пренос акција у Централном регистру хартија од вриједности, чиме су „Аеродроми Републике Српске“ стекли 930.513 сопствених акција са процентуалним учешћем од 9,19% у укупним акцијама Друштва.

У 2021. години на основу процјене вриједности акцијског капитала Скупштина акционара је усвојила Одлуку о продаји (отуђењу) сопствених акција које су понуђене на продају на слободном тржишту Бањалучке берзе, али до реализације продаје није дошло.

Током 2021. године Друштво је поступајући по судској пресуди, дана 28.10.2021. године извршило плаћање главног дуга тужиоцу ОАИФ Adriatic Balanced у износу од 215.387 КМ са припадајућим каматама и трошковима поступка (укупан одлив новца у износу од 376.371 КМ). Дана 02.11.2021. године извршен је пренос акција у Централном регистру ХОВ, чиме је Друштво стекло још 398.865 редовних акција и тиме остварило процентуално учешће од 13,13% у укупним акцијама Друштва. Номинална вриједност акције износи 1 КМ. Друштво је у обавези да стечене акције прода у року од три године од дана уписа у Централни регистар, у противном извршиће се смањење основног капитала Друштва.

Предузеће је извршило продају властитих акција у току 2023. године, чиме је овај ризик за Предузеће елиминисан. Цјелокупан пакет сопствених акција, укупно 1.329.378 продат је дана 29.06.2023. године и то:

1. 29.06.2023. године продато је 34.700 акција по цијени од 0,36 КМ
2. 29.06.2023. године продато је 1.294.678 акција по цијени од 0,30 КМ

Остварен је укупан прилив средстава у износу од 400.895,40 КМ. Разлика између продајне цијене акција на дан продаје и дана биланса 31.12.2022. године у износу од 363.494,00 КМ књижена је на губитак ранијих година до висине капитала. Продаја акција утицала је на измјену учешћа у основном капиталу како је приказано у табели испод:

Р.бр.	Подаци о власнику хартија од вриједности ознаке: AERD-R-A	Број акција	% учешћа у основном капиталу
1.	Акцијски фонд РС, а.д. Бања Лука	6.550.417	64,69%
2.	"Аеродроми Републике Српске" а.д. Бања Лука	1.329.378	13,13%
3.	ПРЕФ а.д. Бања Лука	1.007.576	9,95%
4.	Фонд за реституцију РС, а.д. Бања Лука	503.784	4,98%
5.	ДУИФ Management Solutions, Бања Лука	134.568	1,33%
6.	Тодоровић Дејан	109.407	1,08%
7.	Жигон Изток	108.072	1,07%
	Осталих 654 акционара	382.523	3,77%
	УКУПНО:	10.125.725	100,00%

Р.бр.	Подаци о власнику хартија од вриједности ознаке: AERD-R-A	Број акција	% учешћа у основном капиталу
1.	Акцијски фонд РС, а.д. Бања Лука	6.550.417	64,69%
2.	Преф а.д. Бања Лука	2.292.464	22,64%
3.	Фонд за реституцију РС, а.д. Бања Лука	503.784	4,98%
4.	ДУИФ Management Solutions, Бања Лука	134.568	1,33%
5.	Тодоровић Дејан	109.407	1,08%
6.	Жигон Изток	108.072	1,07%
7.	Осталих 654 акционара	427.013	4,21%
	УКУПНО:	10.125.725	100,00%

6. Радна снага

У току 2023. године запослено је 13 нових радника, а 7 радника је напустило Предузеће.

У циљу рационалног коришћења људских ресурса одређени број радника у оквиру редовног радног времена распоређен је на више радних мјеста.

Запослени према степену стручног образовања			
Редни број	Стручна спрема	Укупно	Укупно
		2022	2023
1	Нижa стручна спрема	5	4
2	Средња стручна спрема	64	67
3	Висококвалификован	3	3
4	Виша стручна спрема	2	1
5	Висока стручна спрема	32	37
Укупно		106	112

Иако је анализа квалификационе структуре запослених у Предузећу са становишта ИСАО стандарда и закона који регулишу област цивилне ваздушне пловидбе већ указивала на потребу да се у Предузећу запосли одређени број нових радника, с обзиром да се у великом проценту финансирамо кроз субвенцију из буџета Републике Српске, настојали смо да не повећавамо број извршилаца.

Увођењем нових авио-линија од стране компанија Ryanair и Wizz air значајно је повећан обим саобраћаја и дошло је до повећане потребе за пријемом нових радника.

Недостатак радне снаге је посебно изражен у служби саобраћаја и то у домену опслуге путника и ваздухоплова, те у служби физичког и техничког обезбјеђења.

7. Инвестициони програм

Редни број	ИНВЕСТИЦИЈЕ	ПЛАН 2023	Реализовано 2023	ИЗВОР СРЕДСТАВА
1.	Адаптација пословног простора	45.000,00	0,00	Властита средства
2.	Изградња киоска	32.000,00	0,00	Властита средства
3.	Набавка моторизованог система за транспорт корпица	38.000,00	38.000,00	Властита средства
4.	Санација каналских решетки испред техничког објекта	70.000,00	0,00	Властита средства
5.	Опремање техничког објекта	40.000,00	40.000,00	Властита средства
6.	Апарат за наплату паркинга	40.000,00	0,00	Властита средства
7.	Проширење софтвера за наплату паркинга	31.000,00	0,00	Властита средства
8.	Набавка сервера и рачунарске опреме	12.000,00	0,00	Властита средства
9.	Радови на санацији крова	30.000,00	30.000,00	Властита средства
10.	Набавка радова на проширењу паркинга	150.000,00	150.000,00	Властита средства
Укупно		488.000,00	258.000,00	

Током 2023. године реализовано је укупно 258.000,00 КМ капиталних инвестиција. Три уговора за извођење радова су споразумно раскинута због недостатка финансијских средстава.

8. Повезана правна лица у 2023. години

Повезано правно лице је „ARS TOURS“ д.о.о. Бања Лука чији је оснивач предузеће „Аеродроми Републике Српске“ а.д. Бања Лука са учешћем у капиталу у износу од 25.000,00 КМ. У току 2023. године са повезаним правним лицем обављене су следеће трансакције:

Потраживања од купаца у износу од	46.037,00 КМ
Потраживања по основу позајмица у износу од	2.667,00 КМ
Трошкови услуга у укупном износу од	2.586,00 КМ

Укупно остварени приходи Предузећа „Ars Tours“ д.о.о. Бања Лука су били 130.169,00 што је више за 52,08% у односу на остварење претходне године (134.293,00 КМ у 2022.г.). Укупни расходи су остварени у износу од 146.375,00 КМ (110.393,00 КМ у 2022.г.). Предузеће је 2023. години пословало са губитком у износу од 16.206,00 КМ.

9. Школски центар 2023

Центар за обуку стручног особља Аеродрома Бања Лука у току 2023. године провео је следеће активности које се односе на провођење основних обука, специјалистичких обука, стицање потврде о обучености и обнове знања. Највећи дио обука у 2023. години обавили су запослени радници Друштва који су стекли звање инструктора, чиме су остварене значајне уштеде финансијских средстава која су издвајана за ову намјену.

У току 2023. године проведене су следеће обуке:

Р.БР.	Вријеме извођења обуке	Назив теме	Приступило кандидата	Задовољило кандидата	Није задовољило
1	10-14.02.2023.	Модул 1	50	46	4
2	20-24.02.2023.	Модул 17	2	2	0
3	21.02.2023.	Модул 2	7	7	0
4	21.02.2023.	Модул 3	7	7	0
5	21.02.2023.	Модул 4	7	7	0
6	26-27.04.2023.	Категорија 12	4	4	0
7	26-27.04.2023.	Категорија 10	4	4	0
8	26-27.04.2023.	Категорија 9	5	5	0
9	26-27.04.2023.	Категорија 8	10	10	0
10	25.05.2023.	Модул 1	4	4	0
11	29-31.05.2023.	Професионални ватрогасац	12	12	0

12	26-27.06.2023.	Airside Safety и HF	10	10	0
13	13-14.09.2023.	ПВО	26	26	0
14	13.09-03.10.2023.	Професионални ватрогасац	20	18	2
15	11-13.10.2023.	СВС – Emergency, хитне ситуације	23	18	5
16	17-18.10.2023.	Модул 2	2	2	0
17	17-18.10.2023.	Модул 3	2	2	0
18	17-18.10.2023.	Модул 4	2	2	0
19	06-11.10.2023.	DI-L 40	2	2	0
20	24-27.10.2023.	Возач возила за одлеђ./зашт. Од залеђ. DI-I 10	*3+1	*3+1	0
21	24-27.10.2023.	Оператор одлеђ./зашт. Од залеђ. DI-L 20	*3+2	*3+2	0
22	24-27.10.2023.	Супервизор одлеђ./зашт. Од залеђ. DI-L 30	*2+2	*2+2	0
23	24-27.10.2023.	Контролор за вршење провјере прије/послије одлеђ./зашт. Од залеђ. DI-L 30b	*3+2	*3+2	0
24	29.11.2023.	Airside Safety i HF	11	11	0

*Обнова +стицање знања

10. Безбједност ваздушне пловидбе – Safety 2023

У 2023. години није било већих безбједносних инцидената на Аеродрому Бања Лука, а обављене су следеће активности:

Забилежено је двадесет седам догађаја и осам хазарда. Већа материјална штета забилежена је током хитне ситуације „Виски“ током олујног невремена. Током хитног медицинског догађаја један путник у позним годинама је преминуо услед лошег здравственог стања. Сви догађаји и ризици су третирани у складу са процедурама „Система управљања безбједносшћу(SMS)“ која се односи на извјештавање о догађају, анализу, процјену ризика и предузимање мјера ради ублажавања ризика односно свођења ризика на прихватљиви ниво. Од укупно 27 догађаја, 14 се односило на удар птице у ваздухоплов.

Забилежени хазарди који могу угрозити безбједност ваздушне пловидбе односили су се на оштећења бетонских површина на писти из којих се стварају комади бетона и каменчићи (ФОД), па је ангажован извођач радова који је обављао потребне нужне санације. Забилежено је и присуство паса и срна на или у близини маневарских површина. Ангажована је професионална служба за хватање и одвоз паса у азил, а срне, птице и мачке су растјериване прописаним расположивим средствима.

Припремљен је План корективних активности за отклањање уочених неусаглашености утврђених у Извјештају о проведеном стручном надзору од стране БХДЦА који је одобрен од БХДЦА.

Активно се радило на отклањању утврђених неусаглашености како оних које је утврдила БХДЦА, тако и интерно утврђених.

Током интерног безбједносног аудита утврђене су неусаглашености које су Управи предузећа достављене у Извјештају о резултатима проведеног интерног безбједносног аудита за 2023. годину на Аеродрому Бања Лука, а односиле су се на некомплетну заштитну опрему радника, индивидуалне грешке у практичним поступцима радника и вођењу евиденција, појаву ФОД на ПСС, дотрајалост ватрогасног возила МАН, дотрајалост ватрогасних одијела за улазак у ватру, недовољан број ватрогасаца, недостатак именованих руководилаца појединих организационих јединица, распоређивање радника на више радних мјеста.

Припремљене су потребне безбједносне анализе са процјеном ризика у неколико области из различитих разлога:

-Безбједносна анализа са процјеном ризика грађевинских радова инсталирања новог метео ситема.

-Безбједносна анализа са процјеном ризика због неисправности на возилу спасилачко-ватрогасне службе на аеродрому Бања Лука.

-Безбједносна анализа са процјеном ризика због недостатка особља спасилачко-ватрогасне службе.

-Безбједносна анализа са процјеном ризика због неисправности освјетљења на вертикалној ознаци Б34 лијево од рулнице Б.

-Безбједносна анализа са процјеном ризика због недовољне уочљивости хоризонталних ознака.

- Безбједносна анализа са процјеном ризика и приједлогом мјера ублажавања ризика повећаног присуства птица и животиња.
- Безбједносна анализа са процјеном ризика ангажовања радника на више радних мјеста прераспоређивањем активности.
- Безбједносна анализа терен и могућности приступа СВС у подручју до 1000 метара од прага ПСС.

Организована је радионица на тему страни предмети на маневарским површинама.

Руководилац сектора је ангажован и као инструктор за обуке за предмете: систем управљања безбједношћу, безбједност ваздушне пловидбе на ваздушној страни, људски фактор, свијест о безбједности цвилиног ваздухопловства, системи контроле летења, аеродроми и аеродромски саобраћај, ваздухопловна навигација и ваздухопловна метеорологија.

Сједнице Комитета безбједности ваздушне пловидбе (Safety Committee) су одржаване редовно.

Координисане су активности са ОС БиХ на војном дијелу аеродрома гдје је обављано крчење растињан ради ублажавања ризика од стварања животиња у аеродромски комплекс.

Отклањане су неусклађености утврђене током стручног надзора БХДЦА.

Ажурирање Аеродромског приручника је обављано периодично.

Припремљен је сценарио и координисане су активности свих учесника ради организовања свеобухватне вјежбе хитне ситуације на Аеродрому Бања Лука која је успјешно одржана.

Сегмент безбједности ваздушне пловидбе на Аеродрому Бања Лука био је предмет стручног надзора од стране БХДЦА, као и од стране авиокомпанија које обављају операције на нашем аеродрому.

11. Служба безбједности – Security 2023

У 2023. години није било догађаја угрожавања безбједности цивилног ваздухопловства.

Сједнице Комитета безбједности Аеродрома Бања Лука у 2023. години одржаване су редовно.

У октобру 2023. године је одржана вјежба кризне ситуације „претња бомбом“, под кодним називом кризне ситуације „Лима 2023“ у којој су учествовале локалне организације на Аеродрому Бања Лука. У септембру 2023. године имали смо стручни надзор од стране БХДЦА гдје су утврђени негативни налази, а један од њих се односио на број запослених у служби ФТО са акцентом на недостатак радника женског пола. Налазе стучног надзора од стране БХДЦА смо једним дијелом отклонили кроз План корективних активности.

Иако није било инцидената, анализирањем мјесечних извјештаја интерне контроле безбједности, издвајају се следећи недостаци које је потребно рјешити у идућем периоду:

1. Недовољан број радника у обезбјеђењу, ријешити ангажовањем професионалне агенције,
2. Ограда периметра на многим мјестима оштећена, па се провлаче животиње,
3. Потребно реализовати планирану набавку уређаја за детекцију експлозива у течности и уређаја за детекцију трагова експлозива,
4. Ријешити систем видео надзора у зони периметра ограде,
5. Планирати набавку теренског возила за ефикаснији преглед ограде периметра,
6. Ријешити недостатак објекта односно просторије за одлагање опасних предмета.

12. Значајни догађаји у 2024. години након датума извјештавања

Није било материјално значајних догађаја у периоду након датума биланса који би захтјевали корекцију или додатна објелодањивања према одредбама IAS 10 „Догађаји након дана биланса“.

Друштво учестало добија опомене пред тужбу од добављача за неизмирена дуговања. У периоду од 01.01.2024. године до дана извјештавања покренуто је 6 судских спорова у укупном износу од 411.640,00 КМ.

Од осталих битних догађаја у пословању истичемо престанак рада киоска и покретање процедуре стечајног поступка за повезано правно лице „ARS TOURS“ д.о.о. Бања Лука.

13. Процјена очекиваног будућег развоја

У наредном периоду очекује се повећање обима саобраћаја, закључивање уговора са новим авио-компанијама, увођење нових линија и значајно повећање обима превезених путника.

Паралелно са тим неопходно је обезбедити адекватну инфраструктуру у погледу простора за пријем путника и манипулацију робом, набавку неопходне опреме за пријем већег броја ваздухоплова, запослити већи број радника неопходних за опслуживање путника и ваздухоплова, безбједности и других активности а у складу са повећањем обима саобраћаја. Неопходно је ријешити проблем Спасилачко ватрогасне службе обезбјеђивањем довољног броја ватрогасаца у складу са потребном СВ категоријом. Потребно је извршити кадровску реорганизацију и сталну едукацију запослених. Са изградњом карго објекта створени су услови за развој робног авио-саобраћаја који ће се у наредном периоду интензивирати. Управа интензивно комуницира са шпедицијама ради проширења пословања у пружању карго услуга. Неопходно је паралелно са развојем саобраћаја развијати нове комерцијалне садржаје који ће допринијети већем остварењу прихода.

Потребно је улагати у инфраструктурне пројекте у складу са планом инвестирања усвојеним годишњим и средњорочним планом пословања. Основни циљ пословања у наредном периоду је усмјеравање свих активности ка циљу пружања услуга са високом професионалношћу и пажљивим односом према корисницима услуга и свим заинтересованим странама на трошковно ефикасан начин уз постизање позитивног финансијског резултата. Развојем путничког и робног авио-саобраћаја подстиче се развој туризма и цјелокупан економски развој шире регије и Републике Српске.

14. Истраживање и развој

Предузеће је у претходном периоду предузело низ активности на истраживању тржишта и презентовању услуга путем друштвених мрежа. Закључен је уговор са новом авио-компанијом и значајно проширен обим саобраћаја. Улажу се средства у маркетиншку презентацију услуга и побољшана је доступност информација корисницима услуга. Активно се тражи могућност сарадње са новим туроператорима и авио-компанијама као и укључивање у транспорт карго поштиљки и свјетски поштански „tracing sistem“.

15. Правила корпоративног управљања

У Предузећу су имплементирани Стандарди корпоративног управљања Републике Српске кроз основни акт Предузећа – Статут. У Статуту су јасно дефинисана права акционара на начин да су наведене надлежности Скупштине акционара, поступак сазивања Скупштине, објављивање одржавање сједнице Скупштине акционара, начин достављања материјала и само одлучивање на Скупштини. Права акционара су заштићена Статутом Предузећа и Законом о привредним друштвима Републике Српске.

Акционари бирају чланове Надзорног одбора Предузећа на основу власничке структуре предузећа на начин да три члана Надзорног одбора предлажу Акцијски

фонд и Фонд за реституцију Републике Српске, док преостала два члана Надзорног одбора предлажу акционари са најмање 5% учешћа у акцијама Предузећа. Предузеће врши јавно објављивање Плана пословања и Извјештаја о пословању, као и извјештаја независних ревизора. Дужности, права и одговорности чланова Управе и Надзорног одбора Предузећа су јасно дефинисане Статутом, као и сукоб интереса. Предузеће има Одбор за ревизију и Статутом су дефинисане његове надлежности, као и надлежности директора одјељења интерне ревизије.

16. Судски спорови

Приказ судских спорова који су у току на дан 31.12.2023. године:

Судски спорови			
<i>Тужилац</i>	<i>Предмет спора</i>	<i>Износ који је предмет спора</i>	<i>Очекивани исход</i>
БиХ, Министарство комуникација и транспорта, Дирекција за цивилно ваздухопловство	Тужба за накнаду штете Број предмета: 57 0 Рс 134490 21 Рс	264.424,00	Неизвјесно-првостепени поступак у току
БиХ, Министарство комуникација и транспорта, Дирекција за цивилно ваздухопловство	Тужба за накнаду штете Број предмета: 57 0 Рс 140259 21 Рс	66.005,40	Неизвјесно-жалбени поступак у току
Маринко Башић и Милан Драгић	Тужба за заштиту права из радног односа Број предмета: 71 0 Рс 331448 20 Рс	130.000,00	Неизвјесно-жалбени поступак у току
Укупно		460.429,40	

Поред наведених судских спорова, не постоје други активни или очекивани судски спорови у којима се Друштво јавља као тужена страна и због тога не постоје друге потенцијалне обавезе које би могле произаћи по том основу. Такође, не постоје судски спорови у којима се Друштво јавља као тужилац.

Друштво је за наплату потраживања од привредног друштва „ВН AIRLINES“ д.о.о. Сарајево у износу од 254.252,64 КМ увећаног за износ припадајућих камата и трошкова поступка по пресуди број: 57 0 Пс 115100 15 Пс, од 22.09.2015. године, поднијело пријаву потраживања дана 03.11.2016. године као повјерилац у стечајном поступку број: 65 0 Ст 559396 16 Ст, који се води код Општинског суда у Сарајеву. Према последњим информацијама, стечајни поступак је у току и још увијек није било намирења повјерилаца у овом поступку. Могућност наплате је неизвјесна до окончања поступка.

17. Ризици у пословању

- Ризик у функционисању саобраћаја могућ је због проблема са којима се сусрећу авио-компаније након пандемије услед недостатка радне снаге и поскупљења енергената након почетка рата у Украјини, као и сервисирања и набавки авиона које су неизвјесне;
- Актуелна геополитичка ситуација ратних сукоба у окружењу одражава се и на умањење броја летова/путника у 2024. години.
- Аеродроми у Сарајеву, Тузли и Мостару финансијски субвенционишу авио компаније за увођење нових дестинација, по узору на цијели регион, што Аеродром Бања Лука ставља у позицију неконкурентности на босанскохерцеговачком тржишту.
- Значајан ризик је захтјев за испуњавање услова за продужавање Потврде за аеродром за јавну употребу, а Предузеће почетком 2025. године очекује и сертификација по ЕАSА стандардима, за коју је потребно извршити адекватне припреме током 2024. године. Било каква ограничењима, или суспензија Потврде, би имала несагледиве посљедице по Предузеће. Аплицирани су пројекти Влади Републике Српске за откуп земљишта и одређене инфраструктурне пројекте које је неопходно реализовати у циљу стварања услова за задржавање наведене Потврде.
- Велики ризик представља и стање бетонских маневарских површина. Наиме, протоком времена, као и све интензивнијим коришћењем наведених површина долази до све убрзанијег пропадања истих што ће у крајњем резултирати обуставом саобраћаја. Предузеће је ангажовало «Институт за грађевинарство» а.д. да уради процјену стања и предложи варијантна рјешења. Резултат процјене је неопходност санације наведених површина (уз неопходну санацију носеће подлоге) и прелаз са бетонске на асфалтну конструкцију. За наведени захват је по процјени неопходно обезбједити цца 30.000.000,00 КМ.
- Предузеће је и даље зависно од Субвенције Владе Републике Српске у цјелокупном износу, јер из властитих прихода не може финансирати неопходне расходе. Неопходан је континуитет у исплати исте.
- Преношењем надлежности КДЗ контроле путника и кабинског пртљага на аеродромског оператора, Друштво ће од 2025. године имати потребу за већим бројем радника, што ће захтјевати већа средства за лична примања, као и за набавку неопходне опреме.
- Присутан је проблем обезбјеђивања довољног броја ватрогасаца у складу са потребном СВ категоријом.
- Отплата зајма додатно оптерећује пословање. Предузеће је потписало Уговор о зајму са Фондом за развој и запошљавање Републике Српске а.д. Бања Лука дана 14.09.2016. године на износ од 7.000.000,00 КМ, са периодом

отплате од 120 мјесеци у који је укључен грејс период од 24 мјесеца. Након мораторијума на кредит у 2020. години и два продужења грејс периода у 2020. и 2021. години, наставља се отплата главнице са каматом од 01.08.2022. године у износу од 35.000,00 КМ, а од 01.01.2024. у износу од 60.000,00 КМ.

- Због обезбјеђења наплате потраживања по уговору о зајму Предузеће и Фонд за развој и запошљавање Републике Српске а.д. Бања Лука су закључили Уговор о уступању потраживања – цесији, а супотписник овог уговора као дужник – cesus је Министарство саобраћаја и веза Републике Српске. Осим тога, Друштво је као средства обезбјеђења уписало заложно право на имовину (опрему која је била предмет набавке из зајма) у укупној вриједности 4.850.000,00 КМ и издало 40 бјанко мјеница.
- Значајнији ризик у пословању у наредном периоду представљају два парнична поступка који се води по тужбеном захтјеву Министарства комуникација и транспорта, Дирекција за цивилно ваздухопловство укупне вриједности 330.429,40 КМ, као и тужбе за заштиту права из радног односа у износу од 130.000,00 КМ. Ради смањења ризика извршено је резервисање средстава која на дан 31.12.2023. године износе укупно 261.437,67 КМ (2021. године резервисан износ од 133.486,00 КМ, 2022. године резервисан износ од 51.793,00 КМ, а 2023. године резервисан износ од 76.158,00 КМ).
- Текуће обавезе Друштва, на дан 31.12.2023. године, превазилазе текућу имовину за износ од 5.319.825,00 КМ. Друштво уз помоћ Владе Републике Српске предузима неопходне мјере за континуирано пословање. Уколико се не обезбједи адекватна финансијска помоћ за функционисање Друштва, додатна обртна средства ће се обезбједити задуживањем код пословних банака под најповољнијим условима.
- Ризик да кумулирани губици из ранијих година чине готово половину капитала је смањен након смањења укупног губитка из претходног периода, као и повећања вриједности укупног капитала након извршене процјене имовине.
- Због нагомиланих обавеза према добављачима и недостатка финансијских средстава Предузеће је изложено учесталим опоменама пред тужбу као и покретању тужбених захтјева од стране добављача. До датума извјештавања покренуто је 6 тужбених захтјева укупне вриједности 411.640,00 КМ.

ЗАКЉУЧАК

Постизањем позитивног тренда раста и развоја Аеродрома, уз помоћ властитих средстава као и уз помоћ средстава Владе Републике Српске у наредном планском периоду постоји могућност проширења аеродромских капацитета. Наведеним би дошло до могућности остваривања пословне сарадње са већим бројем нових авио-компанија што би последично допринијело отварању нових радних мјеста, односно запошљавању већег броја потребних радника, а све у циљу квалитетније опслуге путника и њиховог већег задовољства аеродромским услугама.

Такође, интензивно ће се радити на повећању броја дестинација/авио компанија које ће утицати на развој пословања Аеродрома Бања Лука, као и на развоју и реализацији пројеката развоја пословања Међународног аеродрома Бања Лука кроз пројекте приватно-јавног партнерства или концесију.

Наредни плански период потребно је искористити за унутрашњу реорганизацију, израду неопходних правилника и процедура, едукацију запослених и друге потребне активности како би Предузеће било спремно за даље пословање.

Потребно је да Туристичке заједнице из ужег региона, бањалучке регије и цијеле Републике Српске, односно Босне и Херцеговине, врше још снажнију промоцију туристичких ресурса чиме би се повећао број туриста са постојећих дестинација, што би у значајној мјери могло допринијети повећању обима саобраћаја, односно повећању броја превезених путника. Ово је посебно важно са аспекта профила путника који користе услуге аеродромског превоза, који се у овом моменту примарно односе на посјету родбини и пријатељима и путовања из дијаспоре.

Путнички и сargo саобраћајни токови још увијек не дају финансијске резултате довољне за покриће основних трошкова аеродрома, па ће Предузећу и даље бити потребна субвенција и то у већем износу од досадашњег, јер ће у наредном периоду бити неопходан пријем већег броја радника и рјешавање питања запошљавања ватрогасаца и медицинског особља у складу са развојем обима саобраћаја. Тренутно су ангажовани сви радници из саобраћаја, обезбјеђења и администрације да би се организовало опслуживање тренутног обима саобраћаја.

Преносом надлежности КДЗ контроле на аеродромског оператора биће неопходно у наредном периоду обезбједити пријем и обуку радника, те значајна финансијска средства за лична примања запослених, обуку, униформе, набавку и одржавање опреме.

Неопходно је извршити одговарајућа капитална улагања у проширење аеродромске зграде и простора за паркирање авиона, како би се створили адекватни услови за развој саобраћаја. У наредном периоду се очекује даља експанзија и повећање броја дестинација и путника.

„Аеродроми Републике Српске“ а.д. Бања Лука